UNIVERSIDADE DA CORUÑA

Guía Docente				
Datos Identificativos				2022/23
Asignatura (*)	Enfermaría Comunitaria II		Código	750G01019
Titulación				

Descriptores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuadrimestre	Terceiro	Obrigatoria	6

Idioma	Galego		
Modalidade docente	Presencial		
Prerrequisitos			
Departamento	Ciencias da Saúde		
Coordinación	Couselo Fernández, Ignacio	Correo electrónico	i.couselof@udc.es
Profesorado	Couselo Fernández, Ignacio	Correo electrónico	i.couselof@udc.es
Web	campusvirtual.udc.gal/		
Descrición xeral	Asignatura dirixida a dar continuidade ao aprendido na materia Enfermaría comunitaria I, levándoa a un nivel maior de profundidade e especialización. Nesta materia desenvolverase a estructura do sistema sanitario no que acontece o traballo dos enfermeiros comunitarios, e abordaranse os principais e máis actuais retos da saúde pública e a atención primaria en pos de unha atención comunitaria baseada no empoderamento persoal e comunitario onde sexan os propios cidadáns os que lideren o futuro dos coidados que queren recibir no ámbito da comunidade.		

Competencias do título	
Código	Competencias do título

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias do título		
Describir o concepto, fundamentos e desenvolvemento da atención primaria de saúde	A26	B1 B3 B8	C1 C7
Definir o concepto de traballo no equipo de saúde, os principios que o determinan e identificando o rol da enfermeira/o comunitaria.	A27	B1 B3 B6 B11 B12 B13 B18 B22	C1 C4 C6 C7 C10 C11
Identificar as necesidades de coidado da persoa, grupos e comunidades	A28 A29 A30 A33	B1 B6 B11 B16	C1 C4 C6 C10
Identificar problemas de saúde (diagnósticos de enfermaría e/o complicacións potenciais) na persoa, grupos e comunidades	A28 A29 A30 A33	B1 B3 B8 B11 B13 B18 B20 B24	C1 C4 C6

Planificar coidados de enfermaría para os problemas de saude das persoas, grupos y comunidades	A28 A29 A30 A33	B3 B6 B8 B11 B12 B13 B16 B20 B24	C1 C4 C6 C7 C10 C12
Identificar e desenvolver as diferentes fases dos programas de prevención, promoción e educación para a saúde	A26 A27 A28 A29 A30 A33	B1 B3 B6 B8 B12 B13 B16 B20 B22 B24	C1 C4 C6 C7 C11 C12

Contidos	
Temas	Subtemas
Atención Primaria de saúde e saúde comunitaria	Atención Primaria de saúde e saúde comunitaria Tema 1. Atención Primaria de Saúde. 1.1. O sistema sanitario español. Organización, prestacións e actividades. 1.2. Dende Alma Ata ata os nosos días. 1.3. A atención primaria de saúde. 1.5. O modelo APOC: atención primaria centrada na comunidade 1.6. O modelo biopsicosocial de Engel: a desmedicalización dos ?problemas da vida?. 1.7. O modelo de atención centrada no paciente de McWhinney e a contextualización. 1.8. A orientación salutoxénica da atención primaria. Do modelo dos determinantes da saúde ao modelo de activos en saúde. 1.9. Locus de actuación para a reorientación efectiva da Atención primaria de saúde: a comunidade, o centro de saúde, a consulta. Tema 2. Saúde Comunitaria. 2.1. Saúde comunitaria: da enfermidade ao benestar. 2.2. Implicacións dun enfoque baseado na saúde comunitaria para a atención primaria e a saúde pública. 2.3. Da cultura do proxecto aos procesos comunitarios 2.4. Cómo iniciar un proceso de intervención e participación comunitaria dende o centro de saúde.

Enfermaría Familiar e comunitaria	Tema 3. Os coidados de enfermaría no nivel primario de saúde. 3.1. Organización dos coidados en atención primaria. 3.2. Continuidade dos coidados en atención primaria. 3.3. Competencias en coidados de enfermaría familiar e comunitaria. 3.4. A enfermaría de saúde familiar e comunitaria. 3.5. O coidado integral como obxeto de atención da enfermeira comunitaria. 3.6. A familia como suxeito de atención enfermeira. 3.7. A atención domiciliaria. A visita domiciliaria. 3.8. A comunidade como suxeito da atención da enfermeira. 3.9. Calidade en enfermaría familiar e comunitaria. 3.10. Prescripción enfermeira. 3.2 Modelos organizativos do traballo da Enfermeira Comunitaria. 3.3 Modalidades de atención de enfermaría familiar e comunitaria: consulta de enfermaría. Instrumentos de atención directa: entrevista clínica, entrevista motivacional. 3.4 Calidade en Atención Primaria de Saúde e en Enfermería Comunitaria. 3.5 A familia como unidade básica de atención de enfermaría. 3.6 Atención Domiciliaria. Características. Etapas da atención domiciliaria.
Equipo interdisciplinario de saúde	Tema 4. O equipo de saúde. 4.1. Conceito de equipo de saúde en Atención Primaria. 4.2. Composición do equipo de saúde. 4.3. Funcións e actividades do equipo de saúde. 4.4. Organización do traballo en equipo. 4.5. Dinámica de traballo no equipo de saúde. 4.6. Cómo optimizar un equipo de saúde.

Atención de Enfermaría nos problemas de saúde prevalentes na comunidade	Tema 5. Atención de enfermaría nas diferentes etapas do ciclo vital 5.1. Atención de enfermaría na infancia e na adolescencia. 5.2. Atención de enfermaría á muller. 5.3. Atención de enfermaría ao adulto. 5.4. Atención de enfermaría ao adulto maior. Tema 6. Procesos e/ou subprocesos de enfermaría na atención integrada dos problemas de saúde prevalentes na comunidade. Tema 7. Plans de coidados para pacientes con problemas de saúde prevalentes na comunidade. 5.4 Programa de atención á Muller. 5.5 Programa de Atención ao adulto. Programa galego de vacinación ao adulto 5.6 Programa de Atención ao ancián e ao Enfermo Terminal 5.7 Procesos e subprocesos de enfermería na atención integrada dos problemas de saúde prevalentes na comunidade. - Atención de enfermería na Hipertensión Arterial. - Atención de enfermaría na Diabetes Mellitus. - Atención de Enfermaría no paciente con EPOC. - Coidados de enfermaría ao paciente con úlceras e feridas
Educación para a saúde	Tema 8. A educación sanitaria na comunidade. 8.1. Educación sanitaria. 8.2. Modelo transteorético do cambio de conducta. 8.3. Da educación sanitaria ao empoderamiento de pacientes. 8.4. Coaching en saúde. Nurse coaching. 8.5. A educación sanitaria e o empoderamento de pacientes no marco do modelo de promoción da saúde de Pender.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A26 A27 A28 A29 A30 A33 B1 B6 B11 B20 B24 C1 C4 C6 C7	21	42	63
Aprendizaxe colaborativa	B1 B3 B8 B12 B18 B20 B22 C11	8	18	26

Estudo de casos	A26 A28 A30 A33 B1 B3 B11 B13 B16 B20 B24 C1 C4 C7 C10 C11 C12	10	20	30
Proba mixta	A26 A27 A28 A29 A30 B6 B8 B13 C10 C11	2	24	26
Atención personalizada		5	0	5
***Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado**				

Metodoloxías	
Metodoloxías	**Descrición**
Sesión maxistral	Sesións para introducir ao alumnado nos temas novos de cada bloque temático, esclarecer conceptos e sobre todo para significar o contido do bloque en relación ao aprendido na materia Enfermería Comunitaria I.
Aprendizaxe colaborativa	Resolución de problemas ou desenvolvemento de tarefas de modo colaborativo, non só sumando talento individual, se non aprendendo a construír un grupo con capacidade para resolver problemas e ofrecer respostas creativas ante os novos escenarios sociais que poidan atopar.
Estudo de casos	Proposta de traballo sobre os novos escenarios sociais e sanitarios que requiran buscar solucións innovadoras e creativas que permitirán ao alumnado expoñerse aos desafíos do mundo moderno e achegarse a unha atención á saúde dixital, tecnolóxica, robotizada e humanizada, ofrecendo respostas de coidados innovadoras que melloren a saúde e a calidade de vida das persoas na comunidade.
Proba mixta	Proba de carácter obxetivo dirixida a avaliar se o alumno acada os obxetivos da asignatura, podendo estar conformada por diferentes tipos de preguntas sexan test, cortas, de asociación, etc...

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Estudo de casos Aprendizaxe colaborativa	Atención persoalizada a demanda do alumno, coa finalidade de esclarecerlle dúbidas en torno aos contidos da materia, ao estudo dos casos ou calquer problema persoal que lle poida dificultar a comprensión ou o seguimento da materia.

Avaliación			
Metodoloxías	**Competencias**	**Descrición**	**Cualificación**
Proba mixta	A26 A27 A28 A29 A30 B6 B8 B13 C10 C11	Proba escrita de composición mixta dirixida a avaliar a consecución dos obxectivos propostos na asignatura. Permite acadar ata oito puntos do total da materia, debendo obter a lo menos catro para considerarse superada e poder facer o sumatorio das súas partes da materia.	80
Estudo de casos	A26 A28 A30 A33 B1 B3 B11 B13 B16 B20 B24 C1 C4 C7 C10 C11 C12	Traballo dirixido a que o alumno obteña destrezas resolutivas na planificación de coidados diante de casos similares aos que pode atopar na práctica como enfermeiro comunitario. Supón un 20 % (2 puntos) da nota total. Sendo necesario un mínimo de 1 punto para superar a materia.	20

Observacións avaliación

A metodoloxía de avaliación descrita é obrigatoria para o alumnado de matrícula ordinaria en primeira oportunidade (xuño).
Para superar a materia é necesario aprobar a proba tipo mixto (a puntuación mínima para superar a proba será de 5).O alumnado que concorran á segunda oportunidade (xullo) poderán escoller o mesmo sistema de avaliación ou o de exame único: a) Se opta polo mesmo sistema de avaliación que en xuño, excepcionalmente e só durante este curso académico, poderá conservar a nota da parte que tivese aprobada -se fose o caso- na oportunidade de xuño. b) Se opta polo sistema de exame único, deberá solicitalo por escrito ao profesor antes da data oficial de avaliación. Nese caso o exame contará con dúas preguntas adicionais relativas ás materias traballadas mediante o obradoiro realizado ao longo do curso. O alumnado con matrícula a tempo parcial poden acollerse ao sistema de avaliación de exame único tanto na convocatoria de xuño como na de xullo, debendo solicitalo por escrito ao profesor antes da data oficial de avaliación. A cualificación de Matrícula de Honra poderán obtela o alumnado que puntúen polo menos un 9, con preferencia para as cualificacións de 10. O profesor poderá dirimir quen obtén esta cualificación utilizando a tal fin o contido do exame e dos obradoiros. En caso de igualdade de condicións e habendo máis aspirantes que matrículas, o profesor pode convocar aos alumnos/- as aspirantes para a realización dunha proba voluntaria que dirimirá quen obtén a cualificación MH ata o máximo de matrículas permitido.

Calificación de No Apto: poñerase cando o estudantado non se presente á proba obxectiva de coñecementos.

Fontes de información	
Bibliografía básica	- Martínez Riera JR, Del Pino Casado R. (2013). Manual práctico de Enfermería Comunitaria. Barcelona, Elsevier - Martín Zurro A, Cano Pérez J.F. (2014). Atención Primaria. Barcelona,Elsevier - Ayuso Murillo D, Tejedor L, Serrano A (2015). Enfermería Familiar y Comunitaria. Madrid, Díaz de Santos - Bulechek Gloria,Butcher Howar (2014). Clasificación de intervenciones de enfermería (NIC). Barcelona, Elsevier - Organización Mundial de la Salud (1999). Salud 21. Ministerio de Sanidad y Consumo. - Formación Alcalá (2017). Enfermeria Familiar y Comunitaria. . Jaen: Formación Alcalá - Moorhead Sue, Johnson Marion (2014). Clasificación de intervenciones de enfermería (NOC). Barcelona, Elsevier - Johnson Marion, Bulechek Gloria (2011). Interrelaciones NANDA NOC Y NIC. Barcelona, Elsevier - Clavijo Chamorro MZ (2011). Educación sanitaria enfermera. Junta de Andalucía, Consejería de CulturA - Arias Vázquez JM, Blanco Rial ML, Constenla Castro A (2005). Estandarización de coidados de enfermería ao paciente inmobilizado no domicilio. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia. Consellería de Sanidade - Delgado Fernández R, Pérez Vázquez A, Rodríguez Iglesias FJ (2005). Manual de prevención e tratamento de úlceras por presión.. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia. Consellería de Sanidade - Bulechek GM, Butcher HK, Dochterman JM, Wagner CM, editores. (2014). Clasificación de resultados de enfermería (NIC). 6ª ed. . Madrid: Elsevier - Herdman, TH (2015). NANDA International (2019). Diagnósticos Enfermeros. Definiciones y Clasificación. 2018-2020. Barcelona: Elsevier - (). www.fisterra.com/. - (). www.sergas.es/. - (). www.agefec.org/web. - Cobas Couto, E. (2020). La Revolución Enfermera. Elvira Cobas Couto - Cobas Couto, E. (2020). Alquimia Enfermera. Elvira Cobas Couto - Cobas Couto, E. (2020). Emprende siendo enfermero. Elvira Cobas Couto
Bibliografía complementaria	

Recomendacións
Materias que se recomenda ter cursado previamente
Enfermaría Comunitaria I/750G01014
Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións
Para axudar a conseguir unha contorna inmediata sustentable e cumprir co obxectivo da acción número 5: ?Docencia e investigación saudable e sustentable ambiental e social? do "Plan de Acción Green Campus Ferrol":A entrega dos traballos documentais que se realicen nesta materia realizarase a través de Moodle, en formato dixital sen necesidade de imprimilos, no caso de realizarse en papel: non se empregarán plásticos, realizaranse impresións a dobre cara, empregarase papel reciclado e evitarase a impresión de borradores.Débese facer un uso sustentable dos recursos e a prevención de impactos negativos sobre o medio natural tendo en conta a importancia dos principios éticos relacionados cos valores da sostenibilidade nos comportamentos persoais e profesionais Facilitarase a plena integración do alumnado que por razón físicas, sensoriais, psíquicas ou socioculturais, experimenten dificultades a un acceso idóneo, igualitario e proveitoso á vida universitariaTraballarase para identificar e modificar prexuízos e actitudes sexistas, e influirase na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade, no caso de detectar situacións de discriminación por razón de xénero tomaranse medidas para corrixilas. Na realización dos traballos da materia, o plaxio e a utilización de material non orixinal, incluído aquel obtido a través da internet, sen indicación expresa da súa orixe e, se é o caso, o permiso do seu autor/a, será cualificado con suspenso (0,0) na actividade. Todo iso sen prexuízo das responsabilidades disciplinarias ás que puidese haber lugar tras o correspondente procedemento.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías